

Marek Gumkowski

Wokół "Nowenny" Jana
Lemańskiego, Władysław Hendzel,
"Zeszyty Naukowe WSP w Opolu",
Historia Literatury XIII, Opole 1975 :
[recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 19/1 (59), 173

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) HENDZEL Władysław: Regionalizm w twórczości Józefa Jedlicza. (Nowele, fragment dramatu "Złe roki"). "Zeszyty Naukowe WSP w Opolu". Historia Literatury XII, Opole 1974, s. 125-139.

Analiza zbioru nowel Jedlicza "Jasny i Czarny" (wyd. 1909 r.) i fragmentu jego dramatu "Złe roki" (wyd. 1903 r.) zmierza do wydobycia funkcjonujących tu elementów regionalnych oraz określenia sposobów ich artystycznej realizacji. Rozważania prowadzą do konstatacji, iż regionalizm stanowi zasadniczy budulec twórczości autora "Widm". Regionalizacja przebiega w warstwie refleksyjnej utworów, w płaszczyźnie świata przedstawionego (środowisko, bohater), w warstwie językowo-stylistycznej (dialektalizacja obejmuje zjawiska z zakresu fonetyki, morfologii, składni, leksyki). Z kolei wprowadzanie elementów regionalnych dokonuje się poprzez odwołania do znamienych dla epoki tendencji literackich (naturalizm, symbolizm), co daje w konsekwencji oryginalne zjawisko artystyczne, jakim jest twórczość Józefa Jedlicza.

BP/59/35

J.Ł.

(II) HENDZEL Władysław: Wokół "Nowenny" Jana Lemańskiego. "Zeszyty Naukowe WSP w Opolu". Historia Literatury XIII, Opole 1975, s. 49-57.

Wydana w 1906 r. "Nowenna czy dziewięćdziesiąt dziewięć dytyrambów o szczęściu" jest jedną z wielu w owym okresie satyr na filistrę - postać, którą moderniści uznali za całkowite przeciwieństwo artysty. Oryginalnością Lemańskiego było skonstruowanie całego tomu jako cyklu wypowiedzi anonimowego podmiotu lirycznego - typowego drobnomieszczanina chwającego swoją płytką i biologiczną koncepcję "szczęścia". Całość składa się z 99 sześciostrofkowych utworów, ujętych w jednorymowe tercyny i skupionych w 11 mniejszych cyklach, opatrzonych osobnymi tytułami. Realizowane w wierszach założenia wersyfikacyjne i stylistyczne prowadzą do użycia wielu neologizmów i do muzyczności frazy poetyckiej, zaś lapidarność stylu przypomina niekiedy późniejsze wiersze satyryczne z okresu 20-lecia międzywojennego.

BP/59/36

M.G.